

Bjerkreim Jeger og Fiskeforening
4389 Vikeså

NVE - konsesjonsavdelingen
0301 Oslo

Høringsuttale til IVARs søknad om uttak av drikkevann fra Birkelandsvatnet

Bjerkreim Jeger og Fiskeforening beklager sterkt at Birkelandsvatnet i Bjerkreim er ønsket som drikkevannskilde – og at IVAR har søkt konsesjon for uttak av vann. Bjerkreimsvassdraget er et nasjonalt laksevassdrag - og er fredet mot vannkraftutbygging. Alt dette fordi en ønsker å best mulig sikre laksens nåværende og fremtidige levekår. Storsamfunnet har siden 1996 årlig investert millioner for å sikre laksen best mulig. Stabil vannføring, samt stabil temperatur - slik naturen selv regulerer den, er selve grunnlaget for vegetasjonen i elva, lakseyngelen og oppvandrende laks.

Vannmengde og minstevannsføring

Periodevis er det svært lav vannføring i Bjerkreimsvassdraget. J.fr konsesjonssøknaden ser IVAR for seg at det skal kunne tas ut inntil 2,5 kubikkmeter vann i sekundet. NVEs egen målestasjon lenger nede i vassdraget (Gjedlakleiva) viser flere uker i sommerhalvåret der vannføringen er mellom 5 og 10 kubikkmeter i sekundet. Da er vannet fra sidevassdraget fra Ørdsalvannet medregnet.

IVAR skriver i konsesjonssøknaden at de garanterer en minstevannsføring over dagens vannføring - fordi de i perioder med lite vann i Birkelandsvatnet skal overføre vann fra to andre vannkilder - til Birkelandsvatnet. På papiret ser dette bra ut. Vi vet likevel at det ofte er stor forskjell på beskrevne intensjoner i en konsesjonssøknad - og faktisk gjennomføring og daglig drift. Brudd på konsesjonsvilkår er dessverre mer hverdagskost enn man liker. IVAR beskriver ikke detaljert hvordan de skal kontrollere vannstanden i Birkelandsvatnet. De beskriver heller ikke med troverdighet egen kunnskap om hvor fort de kan overføre vann fra reservekildene til Birkelandsvatnet. Hvor fort ser de for seg at de får effekt av tilføring av vann når de har konstatert at vannstanden i Birkelandsvatnet er blitt for lav?

IVAR viser til toårig måling av vannføring ut av Birkelandsvatnet. Etter det vi har fått opplyst, er det IVAR selv som eier og drifter denne måleren. Ut over talldata fra denne måleren, er alle resonnementer basert på kalkyler/ simuleringer. Allmennheten har ingen mulighet til å kontrollere IVARs tallgrunnlag. Allmennheten har heller ingen mulighet til å "se IVAR i kortene" og vurdere eventuelle brudd på konsesjonsvilkårene når det gjelder framtidig vannføring. Eventuelle klager på brudd på minstevannsføringen kan enkelt imøtegås med at de har tallmateriale/ simuleringer som viser at vannføringen var så lav også før de etablerte uttak av vann.

Faktisk feil i IVARs argumentasjon

IVAR forsøker å avdramatisere konsekvensene ved uttak av drikkevann. De vedgår at vannstanden i Birkelandsvatnet periodevis er lav. Så peker de på på sidebekker som tilfører hovedvassdraget vann. Dette er sidebekker som ligger nedstrøms av Birkelandsvatnet. Men de unnlater elegant å fortelle at disse bekkene forlengst er uttørret i de periodene vannføringen i hovedvassdraget er lav. De tilfører altså ikke vann til hovedvassdraget i nevnte perioder.

Målestasjon

På folkemøtet i Bjerkreim spurte Bjerkreim Jeger og Fiskeforening NVEs representant om de kunne etablere en målestasjon ved utløpet av Birkelandsvatnet dersom IVAR skulle få gjennomslag for sin søknad. NVE svarte at det ikke var ønskelig fra NVEs side å etablere en slik målestasjon siden de var et kontrollorgan. For oss er dette ganske underlig. Her står det store verdier på spill. Slik vi ser det, er det først og fremst NVE som kan

sanksjonere mot eventuelle brudd på konsesjonsvilkårene. Da burde NVE etter vårt syn gått inn med tiltak for raskest mulig å kunne avdekke avvik. På folkemøtet i Bjerkreim spilte NVEs representant ballen videre til IVAR. De burde gi allmennheten innsyn i måledata - gjennom fortløpende online-formidling. Slik vi ser det, blir dette for mye "buk og havresekk"-tenking. NVE har allerede to målestasjoner i vassdraget; Bjordal og Gjedlakteiva. For oss er det ganske underlig at NVE ikke tar dette ansvaret og etablerer en tredje målestasjon, dersom IVAR skulle få gjennomslag for sin søknad.

Endring av temperatur i hovedvassdraget

IVAR skriver i konsesjonssøknaden at vanntemperaturen i hovedvassdraget vil gå ned. Elva vil bli kaldere. På folkemøtet ble representant for Rådgivende Biologer spurt om hvilke konsekvenser dette ville få for vegetasjonen i elva, laksyngelen og tilbakevandrende laks. Spørsmålet ble ikke besvart. Vi finner heller ingen faglig vurdering i konsesjonssøknaden på denne problemstillingen. Rådgivende Biologer skriver i sin konsekvensutredning for fisk og ferskvannsbiologi at det er umulig å vite hvilke konsekvenser tilførsel av vann til Birkelandsvannet vil medføre. Det er altså uklart hvilke konsekvenser oppvekstmiljøet for yngelen i over 10 kilometer av hovedvassdraget vil få.

Tilskrivning av andre enn i første omgang berørte parter

Bjerkreim Jeger og Fiskeforening forstår at IVAR sin søknad berører mange grunneiere langs Bjerkreimsvassdraget. Vi er også gjort kjent med at svært mange av disse ikke er tilskrevet og gjort oppmerksom på IVARs konsesjonssøknad. Vi opplever dette underlig, ganske arrogant.

Konklusjon

Bjerkreim Jeger og Fiskeforening ønsker å gi uttrykk for sterk motstand mot IVARs planer om å ta ut drikkevann fra Birkelandsvatnet. Det finnes alternative drikkevannskilder IVAR heller burde utnytte. Å true livet i et nasjonalt laksevassdrag står i stor spenning til storsamfunnets forpliktelser i arbeidet med å ivareta atlantehavslaksen, og laksestammen i Bjerkreim.

Vikeså 29.02.16

For Bjerkreim Jeger og Fiskeforening

John Skårland
(formann)